

Írta: Radoszav Miklós

Gondolatok az utcai gondozásról

Határintézményi helyzetek a gyermekvédelem és a hajléktalanság területén

1989 őszén bombaként robbant Magyarországon és ezen belül is a fővárosban a hajléktalan probléma. Az addig nem létezőnek nyilvánított társadalmi réteg szinte a semmiből bukkant fel a főváros közterületein, pályaudvarain. Többen önkényes lakásfoglalások részeseivé váltak.

Az addig nem létező bajok kezelésére elsősorban civil szervezetek (alapítványok, egyházak) és az arra érzékeny állami szervezetek próbáltak adekvát választ adni. A munkát a Népjóléti Minisztérium arra kijelölt munkatársai koordinálták.

A kezdeti időben valamennyi szervezet valamennyi utcán élővel próbált kapcsolatba kerülni, és igyekezett elhelyezéséről, ellátásáról gondoskodni. Ez az időszak nem volt mentes a kampányszerű megoldásoktól, az időszakos fellángolásoktól sem. A problémát megoldani szándékozók egy része úgy gondolta, hogy az emberek nagy tömegben történő elhelyezése és tömeges étkeztetése fölszámolja ezt a súlyos társadalmi gondot. Azonban hamarosan nyilvánvalóvá vált a szakma számára, hogy ez zsákutca, mert figyelmen kívül hagyja az utcán élő emberek jogát a saját sorsukról való döntésben, akaratuk ellenére – de legalábbis attól függetlenül – kívánta „megváltani” őket. Továbbá egységes egésznek tekintette a különböző okból utcán élők tömegeit.

Az eltelt évek alatt szerencsére meglehetősen gyorsan felismerte a szakma, hogy az utcán élőkkel való foglalkozásnak alapfeltétele tevékenységük személyi és területi körének meghatározása. Ennek eredményeként az egyes szervezetek meghatározzák, hogy mely korosztályokkal kívánnak foglalkozni, és milyen szolgáltatásokat, segítséget nyújtanak a rászorulóknak.

Miután azonban az állami költségvetés csak a szállást nyújtó hajléktalan férőhelyeket finanszírozza, az egyéb tevékenységeket (pl. utcai gondozás) szinte kivétel nélkül megelőzte valamilyen szállást nyújtó intézmény létrehozása.

Az utcai gondozás a kezdeti időkben elsősorban az utcán élők elemi szükségleteinek (ételmezés, ruházkodás stb.) kielégítésére törekedett, majd menet közben fokozatosan bővült a megajánlott szolgáltatások köre.

E rövid bevezető után kísérletet teszek az utcán élők általános jellemzőinek meghatározására, illetve a területi és személyi kör megjelölésére.

A társadalmi ellehetetlenülés növekedésével egyre többen kerülnek különböző okkal (ok nélkül) utcára, saját akaratukból, de legtöbbször önszántukon kívül. Mindjárt itt az elején tisztáznunk kell, hogy az ellehetetlenülés nemcsak gazdasági, hanem érzelmi (társas kapcsolatok kiürülése, megteremtésének hiánya stb.) eredetű is lehet.

Az utcán élés „vállalása” az esetek többségében nem önkéntes, de számolni kell azzal is, hogy jó-néhányan a fenti problémák megoldásának módját látják az utcai létben.

1.) Valamennyi utcán élő a társadalomból kirekesztettnek, kívülállónak érzi magát, sőt igyekszik ezt erősíteni is (pl. okmányok szándékos elhagyásával). Alapvetően sértett, jelenlegi állapotáért másokat okol, ebből következően oppozícióban van a társadalom többi részével. Ugyanakkor a társadalom az utcán élőket tekinti felelősnek jelenlegi helyzetéért. Aminek eredménye végső soron az adott állapot fennmaradása, illetve fenntartása. Ez a

társadalmi kívülrekesztés, illetve önkirekesztés az első számú általános jellemzője az utcán élőknek. A velük foglalkozó valamennyi szervezetnek, így az Utcai Gondozó Szolgálatnak is az a feladata, hogy közvetítésre vállalkozzon, megteremtse az egymás közötti közlekedés csatornáit, eloszlata a minden oldalú bizalmatlanságot.

2.) Az elhatárolódás a második általános érvényű jellemző; a túlfokozott önérzet, a személyiség integritásának hangsúlyozása és védelme minden kívülről érkező hatással szemben. Ezért egyetlen olyan eljárás sem vezethet eredményre, ami az utcán élőben azt az érzést kelti, hogy akaratán kívüli erők kívánják sorsát alakítani.

A kívülrekesztettség és a személyiség integritásának védelme iránti szükséglet folytán spontán módon roppant gyorsan egymásra találnak ezek az emberek, laza és kevésbé laza csoportokat alkotnak, amelyeknek a legfontosabb eredménye az első két jellemző erősítése és fenntartása a csoport tagjaiban. Ebből következően az egyes csoporttagoknak nyújtott segítség csak abban az esetben hasznos, ha azt az egész csoport elfogadja, s nem tekinti árulásnak. Ellenkező esetben a segítettet a kirekesztettek közül is kirekesztik.

Természetesen még a leglazább csoportoknak is vannak vezéregyéniségei, akiknek a megnyerésén múlik a munka eredményessége. A tevékenységhez feltétlenül hozzátartozik a kialakult csoportnormák elfogadása, ismerete – mivel változtatni csak belülről lehet rajtuk, vagyis elvárva azt, hogy az utcán élő önérzete, személyisége, integritásának részévé fogadja el az új normákat.

3.) További jellemzője valamennyi utcán élőknek a hiányos ápoltság – ez nem feltétlenül jelent igénytelenséget, csupán a lehetőségek hiányát. A velük foglalkozó első próbatétele tulajdonképpen az, hogy el tudja-e fogadni ezt az állapotot anélkül, hogy jelét adná undornak, sajnálkozásnak, vagy bármi egyébnek, ami erősíti a kirekesztettség érzését, vagy sérti az önérzetet.

Mielőtt továbblépnénk, a fentiek tükrében válaszolnunk kell arra a kérdésre, hogy „Mire számíthat ezek után az, aki az utcán élőkkel kíván foglalkozni?”

A munka megkezdésekor kirekesztésre – a gondozottak és a társadalom részéről is.

Ezt célszerű minden lelki megingás nélkül, egyszerű munkafeltételként elfogadni, s különösebben nem foglalkozni vele. Kellő kitartás esetén a gondozottak előbb-utóbb kedves csodabogárnak fogják tartani, aki az „ellentáborból” érkezett és ezért megérdemli, hogy átverjük, lelejmoljuk, elvegyünk tőle mindent, amit csak lehet, ellenszolgáltatás nélkül. Míg ez a folyamat zajlik, mód nyílik a gondozottak megismerésére, s a csodabogár lassan elfogadott „csoporttaggá” válhat, aki immár az általa nyújtott segítséget feltételekhez kötheti.

Persze ez csak leírva ilyen egyszerű, hiszen közben meg kell tanulni újra beszélni. A szavak új jelentést kapnak, meg kell tanulni a különböző testkontaktusok (kézfogások, csók, ölelések, vállveregetések) koreográfiáit és jelentését, s meg kell tanulni elfogadni az ápolatlanság összes kellemetlenségét. A bizalmaskodó (gyakori érintkezésekkel fűszerezett), gyakran trágár kommunikációtól csak elsőre riad meg az ember, később a folyton testközelségre törő kapcsolattartási módozatok természetessé válnak. Attól azonban óvakodni kell (egészségügyi szempontok miatt), hogy valamennyi érintkezési módot magunkévá tegyük.

Feltétlenül számolnia kell az ilyen feladatot vállalóknak azzal, hogy a városokban, nagyvárosokban az egyes szociális csoportok erőteljesen elkülönülten jelentkeznek egymástól, míg kisebb településeken az esetek akár egy területen, de egymástól elszigetelten, külön-külön jelentkeznek.

Minden utcai szolgálat létrehozásának első momentuma kell, hogy legyen, annak határozott eldöntése, hogy az adott szervezet milyen személyi és területi körön belül kíván

elsősorban tevékenykedni. Az egyes területek közötti átfedések ebben a tevékenységben egészen nem zárhatók ki.

A személyi és területi kör meghatározása azért fontos mindenekelőtt, mert ennek alapján jelölhetők meg a maximum és minimum célkitűzések, a szükséges kapcsolódó intézmények, a tevékenység módszerei is.

Ezek után lássuk az utcán élők egy, teljességre nem törekvő tipizálását:

I. Személyi kör:

1.) A legkézenfekvőbb a **kor/nem szerinti megosztás** (az összes többi tipizálást is ezen belül tartom indokoltnak elvégezni)

a.) gyermekkoruk 14 évesig (szülői háttérrel és anélkül)

b.) fiatalkorúak 14-18 évesig (szülői háttérrel és anélkül)

Itt elsősorban elvált szülők, vidékről, külföldről lakhatás nélkül felköltözött szülők gyermekeire, illetve szökött állami gondozottakra kell számítanunk. Elsősorban a fiatal felnőttek csoportjaihoz csapódnak, akiktől védelmet remélnek, és legtöbbször kapnak is. A csoportok bújtatják őket. Kiszolgáltatottságuk morális és anyagi. Kiletüket nagyon nehéz földeríteni, mivel a befogadó csoport nagyon jól tudja, hogy bújtatásuk törvénybe ütközik. Kiemelésük csak nagy körültekintéssel és a csoport segítségével valósulhat meg. A legalapvetőbb cél a családba való visszajuttatás lehet, ennek hiányában egyéb családi jellegű elhelyezés szorgalmazása, idősebbeknél a tanulmányokkal egybekötött kollégiumi elhelyezés.

c.) fiatal felnőttek 18-24-30 évesig

Itt kell számítanunk leginkább a csoportképződésre, a csoport belső törvényeinek érvényesülésére, illetve a legnagyobb ellenállásra a társadalmi normák elfogadása terén, továbbá a kirekesztettséget önként vállalókra. Megszokottnak kell tekinteni a rendszeres alkoholfogyasztást, a különböző szenvedélybetegségek megjelenését. Integritásukat ők fogják a leginkább hangsúlyozni és védelmezni. Számítani kell rá, hogy maximálisan igyekeznek kihasználni és átadni a segítségnyújtót. Megközelítésük a „banda” által preferált ténykedéseken (koncertek, meccsek) keresztül történhet. Kivezetésük egyéb időtöltési formákra való rávezetésükkel esélyes, közös kirándulások, mozi, múzeumlátogatások. Egy-egy ilyen program alkalmával készülni kell az összetűzésekre a „banda” és a civil társadalom képviselői között. Egy-egy „civil” beszélés a súlyánál nagyobb reakciót válthat ki jelenlétünkben.

2.) **Az előélet szerinti megosztás:**

a.) volt állami gondozottak

b.) börtönviseltek

c.) elváltak

d.) kilakoltatottak

e.) szociális ellátásból kiszorulóak

z.) stb.

3.) **Társas kapcsolatok szerint:**

a.) egyedülállók

b.) párok

c.) gyerekesek (leányanyák)

d.) szervezetlen, gyakran változó nagy közösségek

e.) kisebb laza csoportok

f.) különálló, állandó maggal rendelkező kis közösségek (lakásfogalók)

z.) stb.

4.) **Munkaviszony szerint:**

- a.) munkanélküliek
- b.) munkanélküli, munkát vállalni akarók
- c.) munkanélküli, alkalmi munkát vállalók
- d.) munkaviszonnyal bírók
- e.) különböző ellátásában részesülők (nyugdíj, rokkantsági nyugdíj, GYED, GYES stb.)
- z.) stb.

5. Az utcán töltött idő szerint:

- a.) 0-6 hónap között utcán élők
- b.) 6 hó és 1 év között utcán lévők
- c.) 1-2 év között utcán lévők
- d.) 2-3 év között utcán lévők
- e.) 3 év fölött utcán lévők
- f.) csak időszakosan utcára „kiköltözők”
- g.) az utcai létet életformának tekintők
- z.) stb.

Mivel az eddigi felmérések azt mutatják, hogy az utcán élők jelentős hányada az a.) és b.) csoportba tartozik, a munka során elsősorban rájuk kell koncentrálni. A bevezetőben említett kívülkerülés a társadalmon még nem túl régi, még nem csontosodtak meg az új csoportnormák a személyiségben, élő emlékek vannak a civil társadalom magatartásformáiról és azok betartásának előnyeiről. A személyiség értékrendszerében még túlsúlyban vannak a civil (normál) társadalom értékei, az ezekről szerzett ismeretek kevésbé torzultak. Sokszor a tagadásuk, el nem fogadásuk orvosolható, egyéni sérelmeken alapul. Ebben a csoportban a különböző családi kapcsolatok még nyomon követhetők, a hozzátartozók, munkahelyi kapcsolatok, barátságok fölfrissíthetők. Tehát itt van a legnagyobb értelme a gondozó részéről ezek föl kutatásának. Az elszenvedett joghátrányok kiküszöbölésére is van még lehetőség, például válás esetén lakásmegosztás, volt állami gondozottnaknál életkezdési támogatás formájában. A huzamosabb ideje utcán élőknel már inkább az új kapcsolatok kiépítésére kerülhet csak sor, mert a kívülrekesztettség érzése, illetve a kívülállás védelme már szükségletté vált, biztonságot a szubkultúra szabályainak ismerete, az abban való biztos tájékozódás nyújt. Itt az ebből eredő félelmek leküzdésére kerülhet sor, azáltal, hogy a civil társadalomban való tájékozódást elősegítjük (pl.: hogyan kell kitölteni egy személyi igazolványt kérő nyomtatványt stb.)

Az elmúlt 5 év egyértelműen bizonyította, hogy az utcán élők gondozása akkor vezet eredményre, ha minél hamarabb – az utcai lét kezdetén, vagy az utcai lét veszélyének felmerülésekor – sikerül elérnünk őket és megakadályozva az utcára való szocializálódást rövid időn belül ismét megkapaszkodhatnak a polgári társadalomban. E felismerés eredménye, hogy az Utcai Szolgálatok a hajléktalansággal veszélyeztetett társadalmi rétegekkel foglalkozó szervezetekkel is (pl. Gyermek- és Ifjúságvédő Intézetek) föl vették a kapcsolatot, vagy maguk ezek a szervezetek hoznak létre Utcai Szolgálatot.

Az utcai léttől leginkább meg-óvandók a kisgyermek. Ezt felismerve gyors egymásutánban alakultak a hajléktalan anyaotthonok, amelyek hosszabb-rövidebb időre fogadják be az anyákat gyermekükkel. Rövid idő után bizonyosodott, hogy igazán sikeresen segíteni akkor lehet, ha teljes családokat tudunk összetartani, s így folyamatosan jönnek létre a családos otthonok.

Az állami gondoskodásba kerülő gyermekekkel kapcsolatban szerzett évtizedes tapasztalatok alapján joggal állítható, hogy az állami gondoskodásba kerülő gyermekek jelentős részénél a szüleiktől történő elválasztás megelőzhető volna, ha lennének olyan elhelyezési lehetőségek, ahol a krízishelyzetben átmeneti családi problémákkal küszködő,

hajléktalan családok gyermekeiktől kaphatnának elhelyezést. Nyugodtan kimondható, hogy továbbra is minél nagyobb számban kell olyan lakásokat, házakat fogadóképessé tenni, amelyek befogadnák és menedéket adnának:

1.) A gyermeküket egyedül is megtartani akaró hajléktalan leányanyáknak, hiszen jelenleg a gyermeküket „lelketlenül” a kórházban hagyok jelentős számban kilátástalan helyzetük és a minimális segítség hiányában teszik ezt;

2.) az egyre kegyetlenebb gazdasági helyzet miatt növekvő számban utcára kerülő, kilakoltatott családoknak, a gazdasági feszültségek miatt a rövidtávon kezelhető családi konfliktusokba, krízishelyzetekbe került családoknak; egyéb családi perpatvar miatt egyik szülőfélnek a gyermekével együtt.

Természetesen a problémakörök tovább bővíthetők, de a jelen helyzetet figyelembe véve úgy látjuk, hogy a gyermekek családból való kikerülését az anyaothtonok illetve krízisotthonok minél nagyobb számban való felállításával és működtetésével jelentősen csökkenthetnénk.

A leányanya otthonnal kapcsolatosan az eddigiek során összegyűlt tapasztalatok röviden:

A három-négy anyát gyermekével (csecsemőjével) befogadó lakásotthon a lakókörnyezetbe minden nagyobb konfliktus nélkül beépíthető; az anyák a minimális szállódíjat rendszeresen befizetik, gyermeküket és önmagukat különösebb anyagi támogatás nélkül ellátják; a bentlakók 6 hó – 1 év alatt családi viszonyaikat rendezték, és egyéb lakhatási lehetőségekhez jutottak; az anyák a Szolgálatok utcai gondozóitól a GYES, méltányossági GYES, családi pótlék, segélyek, családi kapcsolatok rendezésében, lakáskérdés megoldásában kaptak segítséget, a gyermekek gondozásában tanácsot és segítséget; a gondozók naponta néhány órát töltenek a lányok között, segítenek a napi életvezetés kialakításában; a Szolgálat egésze mintegy biztosítékul szolgál az egyre önállóbb ügyintézéshez, a saját és a gyermek sorsáért érzett felelősség megerősítésében.

Az eddigi eredmények alapján állítható, hogy a szilárd háttérnek köszönhetően az anyák magabiztosan rendezték életüket. Mindezt úgy, hogy közben gyermeküktől nem kellett megválniuk, és a szülőgyermek kapcsolat kialakulásának legfontosabb szakaszában emberi körülmények között, szakirányú segítséggel küzdhettek teljesen önálló életük megteremtéséért, miközben a gyermekért való felelősséget egy percig sem vette át tőlük egyetlen külső szerv sem, hogy ezáltal felmentést adjon, vagy akadályt gördítsen a gyermekért való felelősség kialakulása, vagy vállalása elé.

Az Otthonok mögött természetesen a Szolgálatok teljes szakapparátusa, szaktudása ott áll, s ez nyilván föltétele az eredményességnek, hiszen a különböző szakismereteket (jogi, adott esetben egészségügyi, gondozási stb.) nem kell egy külön ellátó vagy szolgáltató szervezettől megszerezni esetleg pénzért, hanem az azonnal rendelkezésre áll.

S amire eddig szerencsére nemigen került sor, ha az anya mégsem élne a fölkinált lehetőségekkel és elhagyná gyermekét, a gyermek egy percig sem lenne kitéve veszélyeztetésnek, hiszen a gondozók azonnal igénybe vehetik a szakellátás különböző szolgáltatásait (nevelőszülők, csecsemőotthon stb.)

Összefoglalva az Anyaothton előnyeit:

1. kizárólagos felelősség önmaga és a gyermek sorsáért
2. önálló életvitelre való felkészülés (bármikor igénybevehető segítséggel)
3. biztos fedél a véglegesebb megoldásig
4. a szilárd intézményi háttér a hiányzó, vagy éppen nem funkcionáló családi-szülői háttér pótlására, amely azonban a szervezeti elkülönülés miatt nem telepedhet rá a mindennapokra

5. Egy lakás éves rezszi költségével és két utcai gondozó éves bérével kiváltható évente 8-10 gyermek állami gondozása.

A Krízisotthonban, családos otthonban mód nyílik arra, hogy az utcára került családok hatósági közvetítés nélkül próbálják a konfliktushelyzetet felszámolni, és a gyermek sincs kitéve annak, hogy a szülők elfeledkezzenek róla, vagy kibúvót kereshessenek a másik félre való mutogatással.

A gyermekkel együtt elhelyezett szülők felelősségvállalása folyamatosan fennáll, azt tőlük senki át nem veszi. A biztos fedél tudatában, és a gondozók közreműködésével kevesebb szabályozatlan indulattal mód van a konfliktus rendezésére az esetek nagy részében. A gyermek egy bizonytalan helyzetben nem veszítheti el valamennyi biztos kötődését (együtt marad szüleivel, járhat ugyanabba a bölcsődébe, óvodába, iskolába).

A fentiekből következően ezeknek az otthonoknak lehetőség szerint, pl. a főváros válságos gócaiban, vagy azokat könnyen megközelíthetően kell elhelyezkedniük. Ilyenek jelenleg a VIII., IX., X. kerületek. Ugyancsak ezek a kerületek a leginkább veszélyeztetettek a kilakoltatásokat illetően is.

Egy-egy ilyen lakásban egy-két család helyezhető el, hiszen a saját családjukban konfliktussal küzdők nem tehetők ki mások gondjainak, illetve a gondozókon túl mások előtt nyilvánvalóan nem szívesen teregetik ki a család „szennyest”, sőt ez akár akadály is lehet a gondozókkal való kapcsolat kialakulásának. Ezért vagy jól elkülöníthető lakrészekből álló házasingatlant, vagy garzonlakásokat, illetve két jól elkülöníthető lakrészre osztható lakást célszerű erre felhasználni.

A problémák megoldására, a helyzet normalizálására 1-2 héttől 3-6 hónapig terjedő időszakot kell számítani.

Összefoglalva a Krízisotthon előnyeit:

1. A gyermek nem veszíti el valamennyi családi és egyéb kapcsolatát
2. A szülők közvetlen felelőssége a gyermekért fennmarad
3. A konfliktus kezeléséhez a család nem hatósági jellegű közvetítést, segítséget kap
4. Biztos fedél a helyzet rendezéséig
5. A Szolgálat szakellátó rendszere segítségként a háttérben, de kellő távolságban ahhoz, hogy ne telepedjen rá a mindennapokra
6. Egy lakás vagy ház éves rezszi költségével és két utcai gondozó éves bérével kiváltható egy lakás esetén 6-12 gyermek állami gondoskodása.

A fentebb vázolt két otthontípus tevékenységét tekintve a hajléktalanság kezdetén nyújthat olyan ellátást, szolgáltatást, amely megakadályozza, hogy a hajléktalanság maradandó állapottá váljon egy-egy család, gyermek életében. Az esetek jelentős részében a prevenciót szolgálja. A korábban jelzett gondozási idő növekedése-azonban világosan mutatja, hogy a segítségnyújtást minél korábban kell kezdeményezni, mivel ekkor még a személyiségben a hajléktalan életforma nem fejtette ki romboló hatását. A gondozott akarata nem tört meg, képes még elfogadni a segítő kezet, nem rögzült benne az ellenállás az intézményekkel szemben, még nem okol mindenért másokat.

Az ellátó rendszer, a terület és személyi kör megismerése után lássuk röviden az utcai gondozók területi tevékenységének néhány jellemzőjét:

A felvállalt személyi és területi kör ismeretében az utcai gondozónak nincs „más” feladata, mint elindulni. Az első találkozás alkalmával az utcai gondozónak a bemutatkozáson túl el kell mondania, hogy milyen szervezettől jött és mi az, amiben segítséget kívánnak nyújtani. A kapcsolat felvételekor a határozott, de nem lekezelő fellépés a javasolt. A megszólítás és köszöntés kortól és alkalomtól függő. A határozatlan, a csoportot kerülgető magatartással bizalmatlanságot válthatunk ki. A szemmel láthatóan a

csoport perifériáján elhelyezkedővel kezdeni nem tanácsos. A csoporttól elszakadó, elváló utcán élő le/megszólitása változó eredményt hozhat. Az első alkalomkor ügyelni kell arra, hogy olyanokkal beszéljünk, akik semmilyen szernek a befolyása alatt nem állnak. Megjelenésünkben, öltözködésünkben tartózkodjunk a kívülállásukat hangsúlyozó ruhadaraboktól. Nagyon jó kapcsolódási pontot biztosít, és nagyban elősegíti a kapcsolat kialakulását, ha nem mutatkozunk tájékozatlannak az adott réteg szóhasználatában, illetve érdeklődési területeiben.

Mielőtt a konkrét tevékenység elkezdődne, ajánlatos a helyszínen minimum 3 hetet szánni a szemlélődésre, az ott élők egymás közötti viszonyai megismerésére. Ezt az időt kell arra szánni, hogy a gondozó és a gondozott választhassák egymást. A későbbi munka eredményessége ugyanis a kölcsönös bizalmon alapul; a bármily jószándékú, de a gondozott ellenkezését kiváltó segíteni akarás eredménytelenséget szül.

Az eddigi munka azt igazolja, hogy az utcai létből „kigondozott”, kiemelt egyének minimálisan egy év utógondozásra, támogatásra szorulnak, hogy biztosan megkapaszkodhassanak. Ez egy lazább kapcsolat, de az utcai gondozó személyében megvalósuló biztos háttérrel kell, hogy jelentsen. A folyamatos, munkavégzés, de a későbbi okulás érdekében is elkerülhetetlen a gondozottakról való információgyűjtés. A rendelkezésre álló személyes adatok kiszolgáltatása tilos! Amint ilyen történne, a gondozottak és gondozók közötti kontaktus megszakad.

Fontossá teszi az információgyűjtést, pontosabban a nyújtott támogatások rögzítését a másokkal való együttműködés, a párhuzamos gondozás kizárásának biztosítása is. Ez nagyon-nagyon fontos elem, mert egyébként a párhuzamos, egymást átfedő, de egymásról nem tudó segítségnyújtások az utcai létre szocializálnak, a végleges megoldások helyett annak fenntartásában működnek közre.

A fentiekből következően az azonos területen működő szolgálatok és egyéb intézmények közötti gyakori konzultáció és információcsere alapszükséglet. Az utcai gondozó személyre szabott gondozásra hivatott, az egy gondozottra jutó valamennyi segítség koordinálása, a végleges megoldás biztosítása érdekében.

Az eltelt időszakban kialakult ellátórendszer, mely legalábbis a fővárosban szakosodott különböző hajléktalan rétegekre, első látásra teljes körű ellátásra képes, valójában abba a csapdába keveredett, hogy egy belső lépcsőzetes keretében egy zárt rendszeren belül mozgatja az ellátandókat, mert a rendszerből való kiléptetéshez szükséges anyagi feltételekkel nem rendelkezik, így a hajléktalan rendszerből való kilépésre érett embereket nincs hova „kiléptetni”, mert a „normál” társadalom nem biztosítja az ehhez szükséges csatornákat intézményesen. Ennek következtében a hajléktalan ellátó rendszer folyamatos túlvállalásban van.